

ΝΟΣΤΑΛΓΙΑ.

Ἡ ἀνοιξὶς φθάνει.
Μακρὰν εἰς τὰ ὄρη τὸ φῶς τοῦ ἡλίου
Εἰς εὐοσμὸν λύει ἀτμὸν τὰς χιόνας,
Τὴν γῆν στέφει γλῶσσι καὶ φύλλα τοὺς κλάδους,
Καὶ ἄνω ἡ πτέρυξ λευκοῦ νεφυδρίου
Εἰς αὐρὰν σπεύδει πρᾶξιαν
Πρὸς τὴν θερμὴν, ποθητὴν Μεσημβρίαν.

Μαζὶ μὲ τὰ νέφη
Μαζὶ καὶ ἡ ψυχὴ μου εἰς πόθου ἁγίου
Περὰ φερομένη τὸ ἄπειρον σχίζει
Κ' ἐκεῖ μετὰ στόνου ἐκπνέει μυχίου
Ἐκεῖ ποῦ τὸ κύμα ἡδύπνουν φλοισβίζει,
Θρέμμα βορρᾶ γαληναίου
Εἰς τὰς γελώσας ἀκτὰς τοῦ Αἰγαίου.

Ἀχ, πέτα ψυχὴ μου,
Ἐκεῖ ποῦ εἰς μάγον στιγμὴν μεσημβρίας
Σιγοῦν τοῦρανοῦ οἱ σαπφείρινοι δόμοι,
Καθεύδουν τοῦ πόντου οἱ ἄπειροι δρόμοι,
Καὶ Νύμφης ἀκούεται ᾄσμα ποντίας
Εἰς εὐχὸν κοῖλον σπηλαίου
Εἰς τὰς γελώσας ἀκτὰς τοῦ Αἰγαίου.

Ἐν τῇ ἐπαύλει Veitshöchheim παρὰ τῇ Βιρσεβούργῃ, Ἀπρίλιος τοῦ 1879.

Ὡ γνῶριμα μέρη!
Ἵπέρυθροι βράχοι ἐκεῖ γιγαντῶδεις
Βαρεῖς ἐπ' ἀλλήλων αἰῶνας κοιμῶνται,
Καὶ πράσινοι σχοῖνοι καὶ θάμνοι εὐώδεις
Θρασεῖς εἰς χαλίζοντα ὕψη κρεμῶνται,
Ἄβατος κοίτη ὀρνέου
Εἰς τὰς γελώσας ἀκτὰς τοῦ Αἰγαίου.

Ἐκεῖ νὰ ὑπάγω!
Ἐκεῖ ποῦ εἰς πνεῦμα δονεῖται ζεφύρου
Κι' ἀνέρπ' εἰς συκὴν καλλιστάφυλον κλῆμα,
Σκιαζὼν πατέρων πανάγιον μνημα,
Καὶ στέκουν εἰς θείας ἐκστάσεις ὄνειρου
Ναοῦ ἐρείπει ἀρχαίου,
Εἰς τὰς γελώσας ἀκτὰς τοῦ Αἰγαίου.

Ἀχ, σπεῦσον ψυχὴ μου
Ἐκεῖ ποῦ εἰς φέγγος σελήνης μυθῶδες
Ὁ πάτριος οἶκος λευκὸς ἀπυράγξι,
Κ' εἰς αὐρας πτερύγισμα κοῦφον καὶ εὐώδες
Τῆς πρώτης ἀγάπης τὸ φάσμα στεναίνει,
Ἦχῳ παρελθόντος ὁραίου
Εἰς τὰς γελώσας ἀκτὰς τοῦ Αἰγαίου.

ΑΡΙΣΤΟΜΕΝΗΣ ΠΡΟΒΕΛΕΓΙΟΣ.

ΠΕΡΙ ΘΕΡΜΟΤΗΤΟΣ ΦΑΓΗΤΩΝ.

Συνήθως εἰς τὰς πλείστας οἰκογενεῖας ἡ θερμοκρασία τῶν φαγητῶν ὀρίζεται ὑπὸ τῆς μαγείρου ἢ τῆς οἰκοδεσποίνης κατὰ τοὺς γενικῶς ἰσχύοντας μαγειρικοὺς κανόνας, τὰ δὲ λοιπὰ τῆς οἰκογενεῖας μέλη καὶ οἱ ξένοι ὑπέκουν τυφλῶς εἰς τὴν ἀλάνθαστον κρίσιν τῶν εἰδημόνων τούτων, μηδαμῶς μεριμνῶντες περὶ τῆς ὠφελίμου ἢ βλαβερᾶς ἐπὶ τοῦ ὁργανισμοῦ ἐπιδράσεως τῶν ψυχρῶν ἢ θερμῶν φαγητῶν. Εἰς τὸν στόμαχον, ἐν ᾧ εἶναι ὑγιής, ἐπιβάλλονται πολλὰ καὶ μεγάλα κατ' ἀμφοτέρας τὰς διευθύνσεις: παρ' αὐτὸν εἶναι ἐν χρήσει πανταχοῦ, καὶ ζέων καφὲς θεωρεῖται μάλιστα ὑπὸ πολλῶν ὠφέλιμος. Ἐν Ρωσσίᾳ πίνουσι τὸ τσίον ἐν θερμοκρασίᾳ 80 βαθμῶν τοῦ Κελσίου, καὶ παρ' ἡμῖν δὲ ἐπικρατεῖ ὁμοίᾳ συνήθειᾳ τῆς πόσεως τοῦ τσίου, ὡς ἰδρωτικοῦ μέσου εἰς τὰ κρυολογήματα.

Ὡς πρὸς τὴν ἐπενέργειαν τῆς θερμῆς τροφῆς ἐπὶ τοῦ στομάχου περιωρίζετο ἡ ἐπιστήμη πρὸ ὀλίγων ἐτι ἐτῶν εἰς παντὸς εἶδους ὑποθέσεις καὶ εἰκασίας. Ἦδη ὅμως τῇ εἰσηγήσει τοῦ διασώμου καθηγητοῦ M. Pettenkofer ἀπεδείχθη διὰ πειραμάτων ὅτι τὰ ὑπερμέτρως θερμὰ φαγητὰ προξενοῦσιν ἰσχυρὰν συρροὴν τοῦ αἵματος εἰς τὴν βλεννοειδῆ μεμβράνην τοῦ στομάχου, ἥτις ἐπιφέρει στομαχικὸν κατάρρου καὶ δύναται μάλιστα νὰ γεννήσῃ ἐν αὐτῷ καὶ ἀποστήματα δυσθεράπευτα. Καὶ εἰς τοὺς ὀδόντας εἶναι λίαν βλαβερὰ ἡ ὑπερβολικὴ θερμότης τῶν φαγητῶν· ὁ περιβάλλων τοὺς ὀδόντας στιλπνὸς σμάλτος ῥήγνυται καὶ οὕτω διευκολύνεται ἡ σήψις καὶ βαθμὴδὸν ἡ παντελής ἀπώλεια τῶν ὀδόντων.

Τί ἐννοοῦμεν ὅμως μὲ ὑπερβολικὴν θερμότητα; Εἶναι ἐκτὸς πάσης ἀμφιβολίας, ὅτι τὰ εὐπεπτότερα φαγητὰ εἶναι τὰ ἔχοντα τὴν θερμοκρασίαν τοῦ αἵματος. Ἡ θερμοκρασία αὕτης εἶναι, ὡς γνωστὸν, 28° Ρεωμύρου ἢ 35,5° Κελσίου.

Μετρία αὐξήσις τῆς θερμοκρασίας ταύτης κατὰ 10 περίπου βαθμοὺς οὐδεμίαν βλάβην ἐπιφέρει εἰς τὸν στόμαχον. Ὡστε φαγητὰ, ἔχοντα θερμότητα 38 μέχρι 40 βαθμῶν Ρεωμύρου δὲν εἶναι ἐπιβλαβή.

Πόσον ὅμως ζεστὰ εἶναι τὰ φαγητὰ συνήθως τὰ ὁποῖα τρώγομεν; πόσον καίει ὁ καφὲς, τὸν ὅποιον πίνομεν; πόσον ἡ σοῦπα, τὸ ψιττόν; Ἀρκεῖ μόνον νὰ συμβουλευθῶμεν τὸ θερμόμετρον, ὅπως ἴδωμεν κατὰ πόσους βαθμοὺς ὑπερβαίνει τὰ ἀνωτέρω ρηθέντα ὄρια ἡ θερμοκρασία τῶν φαγητῶν μας. Πολλοὶ ὅμως νομίζουσιν ὅτι τὰ φαγητὰ, ὅταν δὲν ἔχωσι τὴν ἀπαιτουμένην θερμότητα, καθίστανται ἀνούσια. Ἀπ' ἐναντίας ἡ ὑπερβολικὴ θερμότης καθιστᾷ ἀδύνατον τὴν αἰσθησιν τῆς γεύσεως· ἐὰν κρατήσωμεν ἐπὶ ἡμῖς μέχρις ἐνὸς λεπτοῦ τῆς ὥρας τὴν γλωσσαν ἐντὸς ὕδατος ἔχοντος θερμοκρασίαν 50 βαθμῶν Κελσίου, δὲν εἴμεθα πλέον εἰς θέσιν νὰ ἀντιληφθῶμεν τῆς γλυκύτητος τῆς σακχαρώους, εἰς ὑψηλοτέρας δὲ θερμοκρασίας ἡ ἀναισθησία αὕτης τῆς γεύσεως ἐπέρχεται ταχύτερον καὶ ἀσφαλέστερον. Οὐδόλως λοιπὸν παρὰδόξον, ἂν πεπειραμένοι ἱατροί, ἔχοντες ὑπ' ὄψιν τὰς ἀληθείας ταύτας, δὲν ἐδίστασαν νὰ ἀποφανθῶσιν ὅτι ἐπὶ τῆς τραπέζης θὰ ἦτο τὸ θερμόμετρον καταλληλότερον τοῦ ἀλατοδοχείου καὶ τῆς πεπεροθήκης. Δὲν θὰ ἦτο ὅμως ἄτοπον, καὶ ἐν τῷ μαγειρείῳ· καὶ πράγματι κατεσκευάσθησαν ἤδη διὰ τὸ μαγειρεῖν ἰδιαίτερα θερμόμετρα, δεικνύοντα τὰς ἀπαιτουμένας δι' ἕκαστον φαγητὸν καὶ ποτὸν θερμοκρασίας. Βεβαίως θὰ ἦτο γελοῖον καὶ σχολαστικὸν νὰ μετρήῃ ἡ οἰκοδεσποινα τὴν θερμότητα ὅλων τῶν φαγητῶν διὰ τοῦ θερμόμετρου· ἐν τούτοις ὀφείλει ὁπωσδήποτε νὰ γνωρίσῃ τὰ ὄρια τῆς θερμότητος, πέραν τῶν ὁποίων τὰ φαγητὰ καθίστανται ἐπιβλαβή εἰς τὸν στόμαχον. — Ὅπως εἰς τὰ θερμὰ φαγητὰ

ΤΟ ΠΡΩΤΟΝ ΩΝ.

Εἰκὼν ἐπὶ Ἀγγράφῳ Rotta.

οὕτω καὶ εἰς τὰ ψυχρὰ ποτὰ ὑπάρχουσιν ὅρια θερμοκρασίας, τὰ ὅποια ὀφείλομεν νὰ μὴ ὑπερβαίνωμεν. Ὁ Δρ. J. Wiel ὁρίζει αὐτὰ οὕτως:

Πόσιμον ὕδωρ + 8° Ρεωμόρου.

Ζυθὸς οὐχὶ κατωτέρω τῶν . . . + 9° „

ἐλαφροὶ οἶνοι οὐχὶ κατωτέρω + 10° „

δυνατοὶ λευκοὶ οἶνοι . . . + 6° Ρεωμόρου.

ἐρυθροὶ οἶνοι + 12° „

Ἐννοεῖται ὅτι ταῦτα ἰσχύουσι περὶ τοῦ ὕγιους στομάχου. Εἰς τοὺς ἀσθενεῖς εἶνε καθήκον τοῦ ἱατροῦ νὰ διδῇ τὰ ἀναγκαῖα περὶ τούτου παραγγέλματα.

* * *

ΠΕΡΙ ΙΑΠΩΝΙΚΗΣ ΤΥΠΟΓΡΑΦΙΑΣ.

Ἡ Κίνα καὶ ἡ Ἰαπωνία εἶναι ἀναμφιβόλως ἡ πατρίς τῆς τυπογραφικῆς τέχνης. Λέγεται ὅτι εἰς τὴν ἰδίῳ Κίναν „βασίλειον τοῦ μέσου“ εἶχεν ἤδη ἀπὸ τοῦ ἔτους 581 μ. Χ. εἰσαχθῆ ἡ ἐγγράφει εἰκόνων καὶ γραφικῶν σημείων ἐπὶ ξυλίνων πλακῶν καὶ ἡ μονομερὴς αὐτῶν τύποις. Ἡ παναρχαία αὕτη μέθοδος τῆς ἐκτυπώσεως ἀπέχετο μὲν πολὺ ἀπὸ τῆς τελειότητος τῆς ἡμετέρας τυπογραφίας, ἐν τούτοις ὅμως κάλλιστα δύναται νὰ θεωρηθῇ ὡς ὁ πρόδρομος τῆς τέχνης τοῦ Γουτεμβέργου. Ἄν ποτὲ ὁ ἀθάνατος ἐφευρέτης ἔσχεν ὑπ' ὄψιν ξυλογραφικὰς εἰκόνας τῶν Κινέζων καὶ Ἰαπώνων, εὐλόγως ἀμφιβάλλεται, διότι οὔτε ἀναγκαῖα ἦτο ἡ τοιαύτη παρόρμησις, καθ' ὅσον ἡ biblia pauperum, οἱ τύποι παιγνιοχάρτων καὶ ταπήτων καὶ ἄλλαι παρεμφερεῖς τῇ τυπογραφίᾳ ἐργασίαι ἐξετελοῦντο ἤδη ἐν αὐτῇ τῇ Εὐρώπῃ δύο ἢ τρεῖς ἑκατονταετηρίδας πρὸ τῆς ἐφευρέσεως τῆς τυπογραφίας, εἰ καὶ λίαν ἀτελῶς. Τὰ μέγιστα ἐνδιαφέρον εἶνε ἀναμφιβόλως ἂν ἡδυνάμεθα ἰδίῳις ὁμμασι νὰ πεισθῶμεν περὶ τῶν ὅλων ἐκτάκτων κατορθωμάτων τὰ ὅποια τὸ ἀξιοσημείωτον ἐκείνο καὶ πεπολιτισμένον ἔθνος τῶν Ἰαπώνων διὰ τῆς ἐπὶ 15 αἰῶνας τυπογραφικῆς μεθόδου τῶν, ἐν ᾗ μέχρι τῆς σήμερον ἄνευ πιεστηρίου διαμένουσι, δι' ἁπλοῦ μόνον τριπτῆρος κατορθοῦσιν. Μὲ τοῦτο βεβαίως δὲν ἐννοοῦμεν, ὅτι ἡ νεωτέρα τυπογραφία, ὡς ἔχει παρ' ἡμῖν, οὐδεμίαν πρόσδοτον καὶ διέδοσιν εὑρεν ἐν Ἰαπωνίᾳ. Ἀπ' ἐναντίας εἶναι πιθανότατον ὅτι ἐν ταῖς παραλίαις πόλεσι τῆς Ἰαπωνίας ἰδρυθήσαν περὶ τὰ τέλη τοῦ 16. αἰῶνος ὑπὸ τῶν ἱεραποστολικῶν ἐταιρειῶν τυπογραφεῖα, ἅτινα ἴσως βραδύτερον κατεστράφησαν κατὰ τοὺς φρικώδεις τῶν χριστιανῶν διωγμούς. Ἄν δὲ βραδύτερον εἰσῆλθῃ ἐκ νέου ἡ τυπογραφικὴ τέχνη εἰς Ἰαπωνίαν, καὶ πότε εἰσῆλθῃ, περὶ τούτου ἐλλείπουσιν ἡμῖν χρονολογικαὶ μάρτυρα. Βέβαιον εἶνε μόνον ὅτι μέχρι τοῦ ἔτους 1854, καθ' ὃ ὁ Βορειοαμερικανὸς στολάρχης Perry διὰ τοῦ στολίσκου αὐτοῦ ἐβίασε τὴν εἰσοδὸν τῆς Yokohama, ἴσχυεν ἔτι ἐν Ἰαπωνίᾳ τὸ μυσαρὸν δεσποτικὸν σύστημα τοῦ ἀποκλεισμοῦ, ὅπερ καθίστα παντελῶς ἀδύνατον τὴν ἐκεῖσε εἰσοδὸν τοῦ εὐρωπαϊκοῦ πολιτισμοῦ καὶ συνεπῶς τοῦ τυπογραφικοῦ πιεστηρίου.

Πράγματι ἀξιοθαύμαστος καὶ ἄνευ παραδείγματος ἐν τῇ παγκοσμίᾳ ἱστορίᾳ εἶνε ἡ κατὰ τὰ τελευταῖα τριάνοντα ἔτη ἀνάπτυξις τοῦ πολιτισμοῦ τῶν Ἰαπώνων, λαμβανομένης μάλιστα ὑπ' ὄψιν τῆς ἡλιθιότητος καὶ ἀποκτηνωτικῆς αὐτῶν θρησκείας. Ἡ ῥῆσις τοῦ Liebig ὅτι ὁ πολιτισμὸς ἐνὸς λαοῦ εἶνε ἀνάλογος πρὸς τὴν ποσότητα τοῦ σάπωνος τὸν ὁποῖον μεταχειρίζεται, ἀπεδείχθη ἀπὸ πολλοῦ ἐσφαλμένη· ὁ ἀριθμὸς τῶν ἐν ἐνεργείᾳ τυπογραφικῶν πιεστηρίων χώρας τινὸς δίδει τὸ ἀληθὲς μέτρον τοῦ πολιτισμοῦ αὐτῆς, καὶ ἡ σπουδαιότης, ἣν ἐκτίσαντο τὰ περιοδικὰ συγγράμματα λαοῦ τινος, μαρτυρεῖ παντὸς ἄλλου τρανώτερον περὶ τῆς πνευματικῆς αὐτοῦ ἀνυψώσεως καὶ ἀναπτύξεως, ὑπὸ τὴν ἐποψιν δὲ

ταύτην κατατάσσεται ἤδη ἡ Ἰαπωνία ἐν τῷ ἀριθμῷ τῶν μᾶλλον πεπολιτισμένων εὐρωπαϊκῶν ἔθνων. Ἀπὸ τοῦ 1884 ὑπάρχει ἐν Ἰαπωνίᾳ σχεδὸν πλήρης ἐλευθεροτυπία. Μόνον ἐν τῇ πρωτεύουσιν Tokio, ἰσοπληθεῖ τῆς Βιέννης, ἐκδίδονται πρὸς τὸ παρὸν 16 μεγαλόσχημοι ἡμερήσιοι ἐφημερίδες καὶ οὐχὶ ὀλιγώτερα τῶν 186 περιοδικῶν ἐκδιδόμενων κατὰ διαστήματα ἀπὸ δύο ἡμερῶν μέχρις ἐνὸς μηνός. Ἐκτὸς τούτων ἐκδίδονται ἀκόμη ἐν τῷ λοιπῷ κράτει 273 ἐφημερίδες καὶ περιοδικά. Ἐὰν περιέχωσιν ἄρθρα ἀντιβαίνοντα πρὸς τὴν κοινὴν εὐημερίαν, τὴν ἀσφάλειαν καὶ τὰ συμφέροντα τοῦ ἔθνους, ἡ κυβέρνησις ἐπεφύλαξεν ἑαυτῇ τὸ δικαίωμα τῆς κατασχέσεως καὶ τιμωρίας διὰ προστίμου ἢ φυλακίσεως. Πρὸς ἐκτίσιν τῶν τελευταίων ἐμορφώθη παρὰ πολὺ αὐτόθι τὸ καλούμενον σύστημα τῶν ὑπευθύνων συντακτῶν.

Οἱ Ἰάπωνες εἶναι κατελιγμένοι ὑπὸ μανιώδους φιλαναγνωστίας, δι' ὃ καὶ ὁ ἀριθμὸς τῶν ἐτησίως ἐκ πάντων τῶν κλάδων τῆς φιλολογίας ἐκδιδόμενων βιβλίων εἶνε σχετικῶς μέγιστος, ἡ ἐμπορία δὲ τούτων ἀποσχολεῖ οὐχὶ ὀλιγότερους τῶν 5000 βιβλιοπωλείων καὶ ἐφημεριδοπωλῶν.

Ἡ Ἰαπωνία σήμερον εἶνε ἐπιδεκτικὴ εὐρωπαϊκῆς διοργανώσεως, καὶ τοῦτο διότι ἱστορικῶς διήλθεν ὑπὸ τὰς αὐτὰς σχεδὸν φάσεις ὡς καὶ ἡ πολιτικὴ ἀνάπτυξις τῆς Εὐρώπης. Μόνον ἀπὸ τοῦ 17. αἰῶνος μέχρι τοῦ 1860 εἶχεν ἀποκλεισθῇ πᾶσαν ξένην ἐπιρροήν, ἀλλὰ τὸν ἀποκλεισμόν τοῦτον προὐκάλεσεν ἡ ἥκιστα ἐντιμος διαγωγή τῶν Εὐρωπαίων.

Τὸ ἰδιόρρυθμον τῆς Ἰαπωνικῆς τυπογραφικῆς τέχνης ὀφείλεται εἰς τὴν ἰδιόρρυθμίαν τῆς χρησιμοποιομένης ὕλης, τοῦ χόρτου καὶ τοῦ χρωστήρος. Ὁ χάρτης κατασκευάζεται ἐκ τοῦ φλοιοῦ τῶν χαρτομορῶν, τοῦ ὁποῖου αἱ ἴνες, λίαν συμπεπυκνωμέναι, ἐκτείνονται κατὰ μῆκος σχεδὸν παραλλήλως. Ἡ γραφὴ τῶν Ἰαπώνων εἶνε προῖον τοῦ χρωστήρος καὶ συνεπῶς ἐξαρτᾶται καὶ ἐκ τῆς ιδιότητος τοῦ ὕλικου τούτου καὶ ἐκ τοῦ χάρτου. Ἡ μεγάλη δεξιότης τῶν Ἰαπώνων ζωγράφων εἶναι ἀποτέλεσμα τῆς μεγάλης ἀσκήσεως, εἰς ἣν ὑποβάλλονται ἐν τῇ παιδικῇ τῶν ἡλικίᾳ πρὸς ἐκμάθησιν τῶν πολυπλόκων καὶ δυσδιακρίτων γραφικῶν σημείων. Ἡ καλλιγραφία παρὰ τοῖς Ἰάπωνιν ἐκτιμᾶται τοσοῦτον, ὥστε κατὰ τὴν „ἐορτὴν τῶν ἀστέρων“ ἐξαρτῶντες ἀπὸ τῶν κλάδων ἱεροῦ τινος δένδρου τοὺς γραφικοὺς αὐτῶν χρωστήρας ἐξαιτοῦνται παρὰ τῶν θεῶν τὸ δῶρον τοῦτο τοῦ καλλιγραφεῖν ὑπὲρ πᾶσαν ἄλλην θείαν δωρεάν.

Αἱ πρῶται τυπώσεις ἐν Ἰαπωνίᾳ ἀνάγονται εἰς τοὺς χρόνους τῆς αὐτοκρατείας Shotoku-Tenna († 769), ἥτις διέταξε τὴν διὰ ξυλογραφίας ἐκτύπωσιν προσευχῶν ἢ μεθόδους αὕτη τῆς ἐκτυπώσεως ὑφίσταται ἀκόμη καὶ σήμερον. Ἡ εἰκονογραφία τῶν βιβλίων ἤρξατο ἀπὸ τοῦ δεκάτου ἐβδόμου αἰῶνος. Τὰ βιβλία συναρμολογῶνται εἰς τεύχη ἢ συντίθενται ἐν εἰδει λευκώματος καὶ τυποῦνται μόνον ἐπὶ τῆς μιᾶς σελίδος. Ὁ Ἰάπων εἶνε εἰς ἄκρον βιβλιοφίλος, τὰ δὲ